

[Karen Højte Jensen]

påtvunget en fortielse, og at et menneske, som måtte ønske det, ikke kan få oplyst sin egen identitet? Er der risici forbundet med, at sæddonorere må få op til 20 børn? Hvilke perspektiver ligger der bag den kendsgerning, at det i første række er studerende, som er sæddonorere, og at de ikke må have fysiske og psykiske abnormiteter? Vil dette kunne være den spæde spire til udvælgelse af fremtidens generationer?

I den offentlige debat har spørgsmålet om surrogatmødre været berørt. Efter min opfattelse har der ikke været tale om en særlig nuanceret debat. En lang række meget komplicerede problemer, ikke mindst af juridisk karakter, er knyttet til denne metode. Justitsministeren har bl.a. i et samråd i folketingets retsudvalg gjort rede for disse. Der er også en lang række problemer af menneskelig karakter. Hensynet til barnet må spille en afgørende rolle.

Jeg har hæftet mig ved, at udvalget bag »Fremskridtets pris« ikke kan anbefale denne fremgangsmåde. Jeg tror, det er en rigtig vurdering set ud fra dansk mentalitet og tradition.

Det spørgsmål står nu åbent: er der behov for en lovgivning? I hvilket omfang skal der styres og reguleres? Jeg vil advare imod en lovgivning, som skal styre i detaljer, ligesom der må advares mod autoriserede meninger og etiske eksperter.

De etiske rammer for en videnskabelig virksomhed må diskuteres og tilrettelægges på basis af samarbejde mellem læger og andre, der repræsenterer forskningen og tekniken. Og så skal vi have lægmænd med. Teknisk indsigt og etisk vurdering er to sider af samme sag. Der må lyttes til befolkningens livsholdning og menneskesyn. Grundlæggende tror jeg, at vi som mennesker betragter livet som et maleri med lys og skygge.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg vil starte med at takke ministeren for redegørelsen og hilse den velkommen. Jeg synes ikke, det er et sekund for tidligt, vi får denne debat i folketingssalen. Det vedrører store emner, som vi allerede har hørt de to første ordførere tale om, og der har også i nogen tid kørt en bred og omfattende offentlig debat. Mange af os – også fra folketinget – deltager i debatterne rundt omkring på høj-

skoler, i oplysningsforbund, i vore politiske foreninger, på seminarer i sommerferien, på faglige konferencer, i den offentlige debat i radio, i fjernsyn og i aviserne. Hvis der er nogen, der siger, at den offentlige debat ikke har beskæftiget sig med dette emne, vil jeg sige dem imod.

Jeg synes, det har været længe, før vi har fået en egentlig politisk debat – forstået som her i folketingssalen – i gang, og jeg er glad for, at det er lykkedes indenrigsministeren at få denne redegørelse placeret i folketinget.

Vi kan ikke være i tvivl om, at debatten har mange principielle spørgsmålstejn i sig. Det kan på meget lang sigt handle om demokratiets og menneskerettighedernes chance for at bestå. Vi skal gøre os klart, at vi her taler om teknikker, som enten ved en aktiv styring af vor biologiske arvemasse eller ved en mere negativ selektering, udvælgelse, kan få egentlig racehygiejniske formål. Det er et ord, der straks vækker minder – nogle af os kan huske det, og andre har læst om det – om, hvordan man i nazitidens Tyskland helt åbent havde offentlig racehygiejne som erklæret mål.

Det, vi skal passe på, mener vi i venstre, er, at man ikke reducerer forskellighederne. Vi skal passe på, at vi ikke i den grad styrer vore fremtidige slægter, vore fremtidige generationer, at vi ender med at blive stillet over for det spørgsmål, som nogle amerikanske forfattere har udtrykt det, at vi skal finde ud af, hvem der så skal være Gud, hvem der så skal spille Gud.

Der er nogle, der har ment, at det enkleste ville være at lade disse forskningsområder ligge enten i nogle år – der har endog været et forslag om det her i folketinget – eller for altid. Det mener vi ville være forkert. Der er meget, der tyder på, at gensplejsning og de andre ting, vi her taler om, rummer så store fordele, også for det enkelte individ, som menneskeheden bør udnytte, at vi må søge at finde balancen – med stort B – mellem de positive muligheder, vi gerne vil have gennemført, og de risici, der truer. Disse risici er der vel ikke mindst magtgale stræbere – det kan også være politikere, det behøver ikke at være videnskabsfolkene, vi peger fingre ad – der kan lade sig friste af.

Når det drejer sig om at regulere og finde balancen, så er det almindeligste at formulere nogle abstrakte, generelle kriterier, hvor vi